

Lumeaja ilu ja valu

Kui välja arvata lumme mattunud teed, igapäevane autode hangest välja kaevamine ning lumepudrus sumpamine, siis on praegune lumeuputuse aeg ju tore. Kõik on nii valge ja puhas, helendavad maastikud kaunid nagu talvemuinasjutus. Ei mäletagi, millal viimati oli nii pikalt nii palju lund.

Aed tänab paksu koheva teki eest, mis kaitseb õrnemaid taimi külmanäpistuse eest. Lumemõll ei lase aiaomanikul soojas toas laiselda, vaid ajab ta välja tegutsema: teid rookima, puudelt ja hekkidelt raskeid lumemütse maha raputama, kasvuhoonet päästma. Askeldamist lumises aias jätkub (vt lk 21).

Pärast karges õhus määsamist on tuppa tulles oivaline enesetunne. Kui kogusite sügisel harilikult lodjapuult marju, tegite neist jahu ja küpsetasite sellest nüüd kakukesi (loe lk 19), täitub tuba mõnusa, suve meenu-tava lodjapuulõhnaga.

Aknataguse valge hange-maastiku taustal tõusevad kaunilt esile toataimed. Ja eriti vahva, kui mõni neist ka õitseb, nagu näiteks see bugenvillea, mis õnnestus suureks põõsaks kasvatada aastaid tagasi soojalt maalt toodud oksakesest (lk 20).

Nautige lund! Ühtviisi tore on nii tasane ilm, mil kohevad rait-sakad aeglaselt langevad, kui ka tuisk. Siis tuleb

end korralkult riidesse pakkida ja välja minna, et koguda endasse tuuleilide energiat.

**KAJA
KURG**

LUGEJA KÜSIB

Madonnaliilia ei hakanud õitsema

Olen endale toonud mitmesuguseid liiliaid ja ikka on nendega hästi läinud. Seekord olen madonnaliiliaga hädas. Taim annab ainult pundi lehti ja ei midagi muud. Miks ta kiratseb ja ei õitse?

Vastab

KADRIN LINNA

Valge liilia ehk madonnaliilia (*Lilium candidum*) erineb teistest liiliatest selle poolest, et pärast õitsemist juulis kuivab maapealne osa ära. 6–8nädalase puhkuse järel hakkavad taimel kasvama juured ja juurmiselised lehed ning talvituma jääb ta roheline leherosetina.

Arvatavasti panite sibula maha kevadel, aga valge liilia ei talu kevadist istutamist, sest siis kasv pidurdub või lakkab.

Õige aeg sibula ümberistutamiseks on augustikuu, kui taim on veel lehtedeta – puhkeolekus.

Kasvuks vajab see liilia sooja ja vähese tuulega päikesepaistelise kohta ning hea dreenaaziga toitaineterikast neutraalset või leeliselist mulda.

Happeline õhu- ja toitainetevaene muld talle ei sobi.

Peale õige istutusaja ja -koha määramist liilia edaspidist kasvu suuresti ka õige istutussügavus.

Valge liilia sibul on varrejuurteta, mis tähendab, et istutada tuleb suhteliselt maapinna lähedale, nii et sibula tipp oleks ainult õhukeselt kaetud (kuni 3 cm).

Valge liilia varrejuurteta sibul.

REPRO

Sobivasse kasvukohta õigesti istutatud liilia õitseb rikkalikult.

Kui aga istutasite sibula hulga sügavamale, ei saanud taim sügisel leherosetti välja ajada ja tema edasine areng seiskus. Kevadel võis ta küll lehestiku moodustada, kuid õitsemiseks jõudu ei olnud.

Vihmasel suvel võis taime kahjustada ka hahkhallitus.

Valge liilia normaalse kasvu korral peaks ta viie aasta järel ümber istutama. Õigele kasvukohale ja sobivasse sügavusse võite lille istutada ikka alles augustis.

Kuid siingi on oma reegel – pärast mullast välja võtmist ei tohi sibula lihakad, kindla kattekestata soomused kuivada või närtsima hakata. Seepärast olgu muld uues istutuskohas hästi ette valmistatud, et saaksite kohe pärast välja kaevamist sibula jälle paika panna.

Samuti peab pealseteta sibula kaevamisel olema äärmiselt ettevaatlik, sest juuredki on väga tundlikud murdumise, kärpimise ja kuivamise suhtes.

Hea, kui istutaksite sellise sibullile väikese, vett läbi laskva anumaga peenrassa.

Kaua mullast väljas seisnud või vigastatud juurtega sibul tõrjakalt halvasti ning on haigustele vastuvõtlik.